

Smrt Gjene Vojnović (Kristijane Solvejgs) 1866.-1956.

U Château de la Sauge u Francuskoj umrla je u dubokoj starosti hrvatska književnica sestra Iva i Luja Vojnovića, kći akademika Koste, **Gjena Vojnović udata Loiseau**, poznatija pod književnim imenom **Kristijana (Christine) Solvejgs**. Umrla je 20. VI. 1956. Premda se rodila u Splitu (22. V. 1866.), ipak se uvijek po genealogiji svoje porodice smatrala dubrovačkom književnicom. U svoje doba, krajem prošloga vijeka zauzimala je čvrstu poziciju u hrvatskoj književnosti.

Gjena Vojnović-Loiseau najveći je dio svojih pripovijedaka, uspomena, crtica i prijevoda objavila u zagrebačkom časopisu »Vijencu« u razdoblju od 1889. do 1903. kada je »Vijencu« pretao izlaziti. Glavne su joj pripovijesti i članci: »Suza ljubavi« (1889), »Vrijes« (1891), »Što obaznava zvijezdin trak« (1893), »Elegija« (1893), »Račkomu« (nekrolog, 1894), »Crveno ruho« (1894), »La Bouillabaise« (1899), »Listak iz crnogorske povijesti« (1896), »Po naravi« (1901), »Na Mihajlu — Svoje ocu u spomen« (1903) i dr. U »Vijencu« je 1889. objavila svoj prijevod francuskog romana »Cvjetangia« (Fleurange) od Cravena Augustusa.

U njezinoj prozi prevladava nježna i suptilna lirika, puna psihologiziranja.

Najveća joj novela nosi naziv »Crveno ruho« (izlazila u nastavcima u »Vijencu«, 1894). U njoj prikazuje bračni par: lik muškarca, koji voli slikarstvo i lik žene, koja živi samo za muziku.

Pripovijesti joj se odlikuju realizmom, uvjerljivom analizom, često su psihološki fundirane, a gotovo uvijek su pune ženske mekoće i nježnosti. Pisala je dubrovačkim dijalektom, koji ne — Dubrovčanin teško može razumjeti i osjetiti.

»Vrijes« je pripovijest o Konavoci, kojoj se muž nije vraćao šest godina; živio je u Americi. Ona odbija bračne ponude nekoga čudakovića, bogatoga povratnika iz Amerike. Muž joj se vraća, a odbijeni prosac vraća joj velikodušno založnicu, koja je teretila njezinu zemlju i kućicu.

»Na Mihajlu« sadržava lokalne, obiteljske i lične uspomene na Dubrovnik i okolicu (Lapad). Gjena je pi-

sala češće o Strossmayeru, s kojim se i dopisivala. Možda bi se iz njezina razasutoga književnog djela mogla sabrati vrijedna knjiga, kako ne bi pala u nezasluzeni zaborav.

Pok. Gjena se udala 14. IV. 1890. za pariskog odvjetnika i tajnika Advokatske komore u Parizu Charlesa Loiseaua, kasnijega diplomatu i publicistu, koji se javlao člancima iz međunarodnog života i u našoj štampi. U Spomen-spisu »Strossmayer«, što su ga u Zagrebu izdali akademik Svetozar Ritig i dr. Rudolf Maixner prigodom otkrivanja spomenika hrvatskom rodoljubu i narodnom prosvjetitelju objavio je pok. Charles Loiseau članak »Strossmayer et la France« (1926. str. 29 do 35).

Gjena je nastupala kao članica kazališno-dobrovoljačke družbe u Dubrovniku. Prigodno dramsko djelo Iva Vojnovića »Gundulićev san« prikazivalo se u Dubrovniku 1893. prilikom otkrića Gundulićeva spomenika. U tom dramskom prikazu, zapravo lirskom djelu u dijalozima nastupao je Luj Vojnović kao Gundulić, a pok. Gjena kao Vila (v. reviju »Dubrovnik« od 12. VII. 1893., »Svečanost o otkriću Gundulićeva spomenika u Dubrovniku 25. VI. 1893.«).

U svom članku, koji je posvetio dubrovačkim pripovjedačima o stogodišnjici rođenja književnika Mata Vodopića, Arsen Wenzelides je u »Savremeniku« (1916. str. 334 dalje) prikazao i književni lik pok. Kristijane Solvejgs.

O Gjenu Vojnović pohvalno su pisali D. Prohaska, Arsen Wenzelides (»Književne studije«, Sarajevo 1918), Stanislav Belza (Krakow) i dr. Imala je četvoro djece, koja su rođena u Francuskoj, ali svi znaju pored francuskog i hrvatski jezik.

Gjena Vojnović bila je duhovita književnica široke naobrazbe, a poznavala je osim francuskoga i druge svjetske jezike.

Surađivala je i u Strossmayerovu kalendaru, koji je od 1907. izdavao u Zagrebu novinar Milan Grlović.

Dr. Ivan Esih